

På sidelinjen

Kjære røykende hundeiere les dette, og ikke bli sint, verken på meg eller andre. Jeg vil ikke såre noen, men bare belyse et problem, som jeg føler andre ser på som latterlig, men for meg og likesinnede er det svært alvorlig.

Jeg har astma og kraftig røykallergi. Jeg blir altså svært syk av røyk, og får store pusteproblemer. Hoster opp slim og blod, og slimhinnene rundt øynene hovner opp, som gjør at jeg får elendig syn. Problemet med øynene varer i 12 – 24 timer etter reaksjonen.

Men pusteproblemene, med slim og blod hoste, kan vare i flere dager, til et par uker.. Er reaksjonen kraftig og gjentatte ganger, har jeg vært ute for at det kan ta flere måneder å komme seg til hektene igjen, og i enkelte tilfeller ender jeg opp på sykehus.

Min store lidenskap er hund og hundetrening.

Men jeg har gjentatte ganger fått erfare at hund og røyk henger sammen. Spesielt i lydighet og brukshund kretser er det store flertallet røykere. Og forståelsen for astmatikere er heller laber i disse kretser.

Jeg skriver derfor dette i håp om å få en økt forståelse for problemet. Jeg vil her dra fram noen få historier fra det jeg selv har opplevd.

Jeg hadde en Rottweiler, som jeg trente aktivt lydighet og brukshund med. Hun var en utrolig lærenem hund.

Jeg hadde trent henne opp alene.

Da vi konkurrerte i I Lp klasse 1, var det største problemet tilskuerne som satt og så på. De satt ofte å røyket rundt ringen. Så det var få konkurranser jeg kunne forlate uten å ha blitt dårlig.

Men da vi kom i lydighetsklasse to begynte problemene for alvor.

Vi bodde litt avsides, og jeg hadde fått ordnet med overnatting i Bergen. Vi skulle på vår første konkurranse i lp klasse 2. Hunden kunne alle øvelsene.

Og som vanlig begynte konkurransen med fellesdekk, med skjult fører. Vi hadde øvet mye på det, så jeg følte meg trygg på at det skulle gå bra.

Seks hunder skulle ligge rolig ved siden av hverandre, mens eierene skulle gå ut av syne, bak dommerteltet.

Når alle eierne står slik sammenpakket bak et lite telt, med nervene i høyspenn, forstår jeg godt at de kan føle behov for en røyk.

Men jeg ba dem, være så snill og ikke røyke, fordi jeg ikke tålte røyk.

To som hadde sigaretten i hendene stakk dem i lommen igjen, og jeg puster lettet ut.

- Vi er ute, så det kan da ikke gjøre noe, sa eieren til en nydelig dobermann og tente røyken. - Vi kan jo stå på hver vår kant av teltet.

Hver vår kant av teltet, det ble max to meter i mellom oss.

- Hver så snill, må du røyke akkurat nå, prøver jeg forsiktig å si. - Ja, var det kontante svaret.

Jeg kjente at øynene svei, og holdt på å hovne opp, og det ble vondt å puste.

Jeg ser bedende på den unge mannen, og han nikker vennlig og blåser røken "hensynsfullt" vekk fra meg.

Men det var vindstille og røken rev likevell i øynene mine. Og så kommer det jeg var mest redd for, hosten. Jeg hoster og hoster, og har vansker med å stoppe. Jeg tenker engstelig på hunden min. Den blir alltid så bekymret når jeg hoster.

Like etter kommer den t uslende.

Hun strøk i fellesdekk, og jeg klandret meg selv, for å ha ødelagt sjangsene til hunden min.

Resten av konkurransen ble et mareritt. Jeg hadde dundrende hodepine, og store problemer med å få med meg dommerens anvisninger. Jeg så igjennom en uklar tåke. Og når det ble innkalling med stå, var det så vidt jeg kunne skimte en utydelig masse, som forestilte hunden min.

Det fleste trekkene vi fikk, var min skyld. Men hunden klarte likevel å trekke pokalen i land, jeg gikk mest i ørska.

Den gangen brukte jeg 2 uker før jeg var god nok i lungene til å ta en fjelltur igjen. Det var den tøffeste lydighets konkurransen jeg noen gang har vært på. Var så tungt å bare puste. Følte jeg ble kvelt av alt slimet som bygget seg opp i lungene.

Måtte ta taxi tilbake til campingen, for jeg så ikke til å kjøre bil selv. Fikk en annen til å hente bilen noen dager senere.

Høres det dumt ut? Burde jeg ha sunget krafigere ut? Ja jeg burde kanskje det. Men å forklare og argumentere at en blir dårlig av røyk, til en person, som ikke kan begripe dette, er nesten håpløst. Og jeg har ikke ben nok i nesen til å gå hardt ut, før det, trekker jeg meg. For dere røkere er i flertall. Så det mest fornuftige var å trekke seg fra hele fellesdekken. Lett å si i etterkant. Men når en sparer for å få nok til å reise til en lydighet, betaler overnatting, påmelding og reise, så har man liksom investert så mye på denne konkurransen.

Senere deltok vi på en hel del konkurranser, og det gikk veldig bra med hunden min. De fleste gangene var røykerene så høflige at de aksepterte min bønn. Selv om det ofte kom irriterte kommentarer om at det ikke kunne gjøre noe når de var ute. Ofte ble det sure blikk.

Men jeg opplevde også folk som sa, selvsagt skal vi slukke røyken, uten å diskutere noe mer. Dere som gjorde det, fikk meg virkelig rørt.

Men dessverre var de i fåtall. Ved noen tilfeller gikk jeg rundt ringen før lydigheten og ba folk stumpe røyken når jeg skulle inn. Følte meg veldig dum når jeg gjorde det. Men

det hjalp meg veldig. Så jeg ikke fikk reaksjon.

Etter hvert kom hunden min opp i lp klasse tre. Og der fikk jeg øye på dobermann eieren som var så bestemt når det gjaldt røkingen. Han virket veldig grei ellers, og hunden hans var svært god.

Jeg gikk denne gangen bort til dommerteltet og spurte om det kunne være røkeforbud under fellesdekken med skjult fører. Jeg fortalte om min røykallergi.

Nei det kunne ikke la seg ordne. For folk var så spent når de sto på fellesdekken, at de måtte få lov. Dessuten var det utendørs.

Jeg fikk heller stå på et annen sted. Og så ble det pekt ut et skur 50 meter lenger borte.

Da vi kom til fellesdekken gikk jeg bort til skuret. Der var det fullt av folk, og dertil sigarettøyk. Røyken var så sterk at det ikke var snakk om å gå inn der.

Da jeg ble ropt tilbake etter endt fellesdekk fikk jeg kritikk for å ha stått synlig for hunden.

Ved en senere anledning konkurrerte hunden min og jeg på en konkurranse arrangert av schäferhundklubben. Det ble arrangert på traverbanen i Bergen. Det var et skrekkelig regnvær den dagen. Så det var fullt av folk i alle skurene, og alle skurene var også fulle av røyk. Så der inne hadde jeg ikke noe å gjøre. Hunden min og jeg gikk ute i regnværet i fem timer før det ble vår tur. Det var mye forsinkelser, og vi hadde vært ute i god tid.

Vi var begge gjennomvåte og forfrosne.

Men konkurransen gikk bra. Hunden gjorde en kjempeinnsats selv om hun var våt og kald.

Vi ventet lenge på premieutdelingen. Helt til en ung mann ropte til meg at premieutdelingen ble inne på kafeen, jeg måtte komme inn og ta i mot premien. Han fortalte at hunden min hadde vunnet en nydelig pokal. Jeg bant hunden min utenfor og åpnet døren. Lengre kom jeg ikke. Røyken lå så tett i rommet. Om jeg hadde gått inn der, måtte jeg regne med et så kraftig astmaanfall at jeg ville ha havnet på sykehuset etterpå.

Jeg ba mannen om han ikke kunne hente premien til meg. Etter en stund kom han tilbake og fortalte at jeg måtte hente den personlig. De kunne ikke komme ut til meg med den.

Jeg forklarte mannen problemet med allergien. Han tilbød seg å åpne et vindu. Men jeg takket nei til det. Det hadde ikke monnet.

Jeg ba han si til arrangøren at de kunne sende pokalen til meg.

Det var flere år siden, og jeg har hverken sett noe til kritikkskjemaet eller pokalen. Jeg har heller ikke ringt eller gjort noe ekstra for å få tak i den. Jeg føler meg liksom litt dom, det er jo meg det er noe i veien med. Jeg har kanskje blitt for vant med at folk ikke forstår. Men det føles litt surt. Her hadde vi reist lange veier, hatt overnatting, og stått i mange timer ute i regnet, og så gå tomhendt tilbake ikke et kritikk skjema en gang.

Sommeren 94 hadde jeg spart lenge til å kunne være med på et brukshundkurs. Det skulle være en hel uke, på Østlandet. Jeg hadde ringt to ganger og forsikret meg om at det skulle være røykfritt. Begge gangene fikk jeg det bekreftet, at det ikke skulle bli noe problem.

Da jeg kom fram, så jeg det vakreste terrenget jeg noen gang har sett. Sprett furuskog og skogbunn dekt med regnmose.

Vi ble delt opp i grupper på seks.

Straks jeg fikk tildelt hvilken gruppe jeg skulle være i gav jeg beskjed om at jeg hadde røykallergi og astma. Og at jeg ville sette stor pris på at de ikke røykte i mitt nærvær.

Alle nikket,- selvsagt, det skulle bare mangle, lød det, og det varmet. Dette ville bli et supert kurs, tenkte jeg.

Naivt tenker jeg nå i ettertid, at jeg aldri lærer!

Første dag med praktisk trening sprakk løftet. Men du verden så hjelpsomme de var til å finne vindretningen for meg. Så det ble til at jeg måtte stå 5 - 10 meter unna de andre.

Læreren streket i sanden og forklarte. Og jeg mitt mehe ble stående, for langt unna til å kunne se. Jeg ymtet frampå om de ikke kunne være så snill å ikke røke når han underviste, slik at jeg også kunne få med meg forklaringene.

- Hvis du går mer i den retningen så blåser vinden fra deg. Lød det hjelpsomme svaret.

Ikke bare var det mye røyking, men ikke før var den ene ferdig, tente den andre røyken.

Kunne de ikke alle ha røkt samtidig og blitt ferdig med det?

Jeg ble noen timer hver dag gående å sirkle rundt dem, for å finne den rette vindretningen. Vindretningen skiftet ofte der vi holdt til.

Jeg følte meg som et naut. Og som om jeg var spedalsk. Jeg hadde reist fra kurset allerede første dagen, hadde det ikke vert for hunden min, som storkoste seg. Og læreren var flink og grei.

Jeg lærte utrolig mye, av den praktiske treningen. Det var bare røyken, som forsuret kurset for meg.

Jeg følte at jeg ikke fikk bli skikkelig med, om dere forstår. Det er tøft å hele tiden måtte stå på sidelinjen.

Men når sant skal sies ble jeg imponert over en ung mann i gruppen vår. Han var tydeligvis rystet over de andre, og ymtet frampå at det var dårlig gjort. Han var selv røyker, og han kuttet mer eller mindre helt ut røyken under praksisen på kurset. Han imponerte meg stort.

Men det hadde ikke vært nødvendig å gå så drastisk til verks.

De siste to dagene på kurset gikk jeg glipp av, da det ble for mye røyk for meg, og jeg måtte på sykehus.

Nå i 2006 har jeg på nytt våget meg på et kurs. Vil her fortelle litt mer detaljert for at dere skal forstå mer problemet.

Var i sommer på et lydighetskurs hvor vi skulle lære oss nye innlæringsmetoder til forskjellige øvelser. På forhånd ringte jeg med arrangør for kurset. Først fikk jeg et ganske avvisende svar om at de kunne kun anmode folk om å ta hensyn, Ikke kreve at det ble røykfritt. Nei det var ikke godt nok, så jeg nærmest slå hele kurset fra meg. Men så ved en senere kontakt med arrangør, fikk jeg vite at de hadde ringt rundt til alle som hadde meldt seg på kurset og spurt om de var villig til å ta hensyn til meg. Og alle hadde sakt ja.

Jeg skulle bare fortelle dem hvor de kunne røyke, så skulle vi nok bli enige. De kunne jo også si i fra når de skulle røyke så kunne jeg komme meg unna. Eller røykerne kunne gå vekk når det var røykepause. Røyking under undervisningen var helt uaktuelt, det så hun på som respektløst ovenfor instruktøren.

Flott tenkte jeg. Dette kommer til å bli det beste hundekurset jeg har vært med på. Bare det å kunne være i lag med folk med samme interesse som meg, uten å bli syk var som å se inn i himmelen. Jeg gledet meg som en unge og telte ned dager, til kurset.

Endelig var dagen der. Det begynte bra med at man skilte røykere fra ikke røykere inne i teoribygget. Rørende omtenksomhet. Som så avgjort gjorde det mye bedre å være innendørs. (Inne var det ikke lov å røyke.) Alle ble gjort oppmerksom på at jeg ikke tålte røyk.

Men så kom vi ut.. Først samlet røykerne seg like over der vi hadde parkert bilene. Bilen min sto åpen for å gi hunden luft i sommervarmen. Jeg løp gjennom røyken for å få flytta bilen. Men selvsagt fikk jeg en liten reaksjon.

Så hele dagen ble det røyka konstant under undervisningen ute. Halve trenings banen var helt umulig for meg å gå på. Videre stod de rett foran der hvor toalettet var, så det var ikke mulig å gå på do. Og muligheten til å kunne slå av en prat med noen i den gruppen som røykte utelukket. Men heldigvis var det et par andre jeg kom i snakk med under pausene.

Instruktøren hadde undervisning mitt på banen og ba meg gjøre øvelser der og der. Før jeg våget meg ut på banen måtte jeg stirre på hendene til folk og se om det var trygt. Men å få med seg så mange hender er ikke lett, og jeg bommet flere ganger. Jeg fikk flere små reaksjoner og var dårlig og tungpusten.

Jeg klarte å kjøre tilbake til campingen, men burde kanskje ikke ha gjort det, etter som jeg hadde redusert syn. Hele natten satt jeg oppe og hosta opp blod og slim. Dagen etter la jeg litt mer press på og ba om en ikke kunne røyke på bestemte tider, og om de hadde behov for å røyke mellom tidene, at de da kunne bak bygningen. Minnet dem på at de skulle jo ta slik hensyn.

Røykerne flyttet seg mer til siden for banen, og dermed fikk jeg mulighet til å gå på større området av banen.

Og som vanlig følte jeg meg som personen på sidelinjen. En som ikke kan være med i felleskapet. Men greit nok jeg var der for å lære hund og hundetrening. Det var det viktigste.

Det gikk bra den dagen. Men jeg strevde fortsatt etter gårsdagens reaksjon. Og hadde mest lyst til bare å dra hjem. Jeg slet med reaksjonene i over to uker etter på.

Men i ettertid har jeg hatt mye glede av det kurset. Lærte meg flere små nye triks for å lære inn forskjellige øvelser. Og det viktigste av alt, jeg fikk meg en god venninne der. Som jeg har truffet flere ganger i ettertid og trenet hund i lag med. Og det er utrolig gøy å trene i lag med andre som også er interessert i hund, og til og med kunne gjøre det uten å bli syk. Paradoksalt nok er hun røyker. Men det er ikke noen problem.

Også i utstillings miljø er røyk et stort problem. Nå i år var jeg på en utstilling med min hund Zanto. For å unngå problemet med røyking rundt ringen, valgte jeg å gå på en innendørs utstilling. Jeg var forberedt på at i døråpningen ville det samle seg røykere og bli umulig å passere uten å bli dårlig. Så jeg trappet opp med det samme utstillings lokalet åpnet, for å slippe å gå i gjennom "røykteppet". Inn gikk heldigvis bra. Men selve utstillings ringen som min hund skulle i befant seg rett på den andre siden av døren, og røyken sev inn. Fikk gjevnlige små doser med røyk, og jeg kjente jeg fikk reaksjon og begynte å bli dårlig. Senere måtte min hund på do. Jeg var heldig å traff på en venninne, som tilbød seg å ta ham ut. Men neste gang er det ikke sikkert at jeg er like heldig.

Zanto klarte seg veldig bra i ringen, og vi måtte in igjen om og om igjen. Så da tispes endelig vant over ham, var jeg faktisk lykkelig for endelig kunne komme meg vekk derfra.

Da jeg var ferdig i ringen måtte jeg i gjennom "røykteppet" og fikk enda kraftigere reaksjon.

Jeg var syk i 4 uker etter denne utstilling. Og slet mye med blod og slim hoste, og svært tung pust. Var da ikke i stand til å kjøre bilen til Campingen etter utstillingen, så jeg måtte få tak i taxi med to sjåfører så den ene sjåføren kunne kjøre min bil til Campingen.

Hadde det ikke vært mulig å gå litt vekk fra døren å røyke? Og lukke døren så røyken ikke kommer inn?

Kjære røykere jeg ber dere ikke om å slutte å røyke, men om å vise hensyn.

Det ville ha betydd så utrolig mye for alle oss allergikere, og asmatikere.

Hvis en ikke røyker like ved inngangs/ utgangs dører, ville det bli så mye lettere for oss allergikere å kunne komme og gå i utsillings lokaler.

Som det er nå kvir jeg meg faktisk til å delta på utsilling, forde jeg vet at jeg må i gjennom røykteppe når jeg skal gå, og at jeg må komme så tidelig for å komme før røykerene har samlet seg.

Ber noen deg slukke røyken, ikke argumenter i mot, men respekter og vis forståelse. Det er ingen som ber om dette uten grunn.

Vennlig hilsen en på sidelinjen.